

III. Mustafa Han'ın Şahsiyeti

III. Mustafa Han, 28 Ocak 1717'de Edirne'de doğmuştu. Babası **III. Ahmed Han**, annesi ise **Mihrişah Emine Sultandır**. Babasının saltanatı süresince sarayda çok iyi bir eğitim aldı. Din ilimleri, edebiyat, tarih, coğrafya, nücum (astroloji), tıp, devlet idaresi ve askerî bilgileri devrin meşhur âlimlerinden tahsil etti. Nikolae Jorga, III. Mustafa Han'ın eğitiminden şu şekilde bahsetmektedir, "**Sultan III. Mustafa çok iyi bir eğitim almış ve bilgi açısından dönemin bilgin efendilerinden hiçbir eksiği yoktu.**"

Patrona Halil İsyanı'yla tahttan indirilen babası III. Ahmed ile birlikte Topkapı Sarayı'nın Kafes Kasrı'na kapatıldı. Bu sırada on üç yaşındaydı. Ömrünün 27 yılı burada geçmiştir.

Kafes hayatı döneminde sıkıntılı bir hayat sürmüş ise de çeşitli meşguliyetlerle kendisini rahatlatmayı da bilmiştir. Zamanını daha çok okuyup öğrenmekle geçirmiş, özellikle ilm-i nücum, edebiyat ve tıp alanlarıyla yakından ilgilenmiştir.

Kendisinden birkaç gün büyük ağabeyi Mehmed'in 2 Ocak 1756'daki ani ölümü Mustafa'ya saltanat yolunu açacaktır. Nitekim bir yıl geçmeden III. Osman Han'ın vefatı üzerine ağabeyinin oturacağı tahta III. Mustafa Han geçti (30 Ekim 1757). III. Mustafa, o sırada kırk yaşlarında bulunuyordu. On altı sene üç ay saltanat süren III. Mustafa'nın hanımları Mihrişah Sultan, Adilşah, Aynülhayat ve Rıfat Kadınefendilerdi.

Oğullarından III. Selim 1761 senesinde doğmuştur. 1728 senesinden 1761 senesine kadar geçen otuz üç sene içerisinde Osmanlı hanedanının ilk şehzadesi olarak doğmuştur. 1789-1807 seneleri arasında Osmanlı tahtına oturacaktır.

Şehzade Mehmed, 1767 senesinde doğmuş ve yaklaşık altı sene yaşadıktan sonra çiçek hastalığı sebebiyle vefat etmiştir. III. Mustafa türbesinde metfundur.

III. Mustafa'nın ilk çocuğu kızdı, 1759 yılında doğdu ve babası tarafından Hibetullah Sultan adı verildi. Fakat çok yaşamadı. 3 yaşında iken 1762 ortasında öldü. Babası III. Mustafa'nın türbesine defnedildi.

Kızlarından Mihrimah Sultan 1762'de doğdu. Bir yaşında iken öldü. Mihrişah Sultan, 1762 yılında doğdu, altı yaşında iken öldü. Lalelideki III. Mustafa'nın türbesine defnedildi.

Şah Sultan, 1761'de doğdu. Annesi baş kadın Mihrişah Sultan'dır. III. Selim'in ablasıdır. Şah Sultan 1802'de 42 yaşında vefat etti. Eyüp'te yaptırmış olduğu türbesine defnedildi. Şah Sultan 1792'de Yeşildirek'te Kasım Gönani Mescidi karşısında Şah Sultan Çeşmesi'ni, 1800'de Eyüp'te Zal Mahmud Paşa Türbesi yanında Şah Sultan türbe, mektep ve sebilini yaptırmıştır.

Beyhan Sultan, Adilşah Kadın'dan 15 Aralık 1765'te doğdu. 1784'te Silahdar Mustafa Paşa ile evlendi. 1824'te vefat etti. Eyüp'teki Mihrişah Vâlîde Sultan Türbesi'ne defnedildi. Beyhan Sultan zengindi. Pek çok hayır eserleri yaptırdı.

Hatice Sultan, Adilşah Kadın'dan 1768 yılında doğdu. 9 Kasım 1786 yılında Seyyid Ahmed Paşa ile evlendi. 1822'de vefat etti. Eyüp'teki Mihrişah Vâlîde Sultan Türbesi'ne defnedildi. Hatice Sultan 1806 Mısır Çarşısı civarında kasaplar içerisinde Hatice Sultan Çeşmesi'ni yaptırdı.

Kaynak: Kayı VIII Sayfa 108-109